

РЕШЕНИЕ

№ 72

гр. Плевен, 23.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН в публично заседание на двадесет и четвърти януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РЕНИ М. СПАРТАНСКА

при участието на секретаря М. СЛ. Й.
като разгледа докладваното от РЕНИ М. СПАРТАНСКА Гражданско дело № 20224400100495 по описа за 2022 година

Настоящото дело е изпратено по подсъдност от СГС.В съдебното заседание на 09.06.2022г.е прекратено производството по гр.д. №10044/2021г.по описа на СГС и делото е изпратено по компетентност на Окръжен съд Плевен. Определението не е обжалвано от страните и е влязло в сила. Съгласно чл.118 ал.2 ГПК извършените пред ненадлежащия съд, в случая СГС действия запазват силата си,поради което Окръжният съд е приел,че тези действия не следва да се преповтарят.

В ИМ ищецът „Банка ДСК”АД гр.София твърди ,че банката е подала заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 ГПК,въз основа на което пред ПРС е образувано ч.гр.д.№3108/2016г.,че заявлението е уважено , ПРС е издал заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК и изпълнителен лист,с която длъжникът е осъден да заплати на „Банка ДСК“ посочените в заявлението суми.Твърди се,че банката е образувала изп.дело №320/2016г.по описа на ЧСИ В. С.,рег.№* на КЧСИ,че от страна на длъжниците е подадено възражение срещу издадените заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист,поради което за ищеца е налице правен интерес от предявяване на иска за установяване съществуването на вземането.Изложени са доводи,че претендираните суми

произтичат от неизпълнение на договор за кредит,сключен на 17.12.2007г.и допълнително споразумение от 29.11.2013г.,като размерът им е удостоверен с приложения документ по чл.417 ГПК-извлечение от счетоводните книги,че този документ е представен на основание чл.417 т.2 ГПК във вр.чл.60 ал.2 ЗКИ и същият съставлява изпълнително основание ,удостоверяващо годно за принудително изпълнение притезание срещу лицата,длъжници по изпълняемото право и отразява неизплатения остатък по отпуснатия кредит. Изложени са доводи,че със сключения на 17.12.2007г.договор за кредит, “Банка ДСК“АД е предоставила на Н. П. Х. кредит в размер на 300 000лв., който е усвоен изцяло,със срок на издължаване 300 месеца от датата на неговото усвояване.Посочено е,че за предоставения кредит , кредитополучателят заплаща лихва,формирана от базов лихвен процент и надбавка ,съгласно условия за ползване на преференциален лихвен процент по програма ДСК Уют Приложение 2 на договора,че към датата на сключване на договора за кредит, базовият лихвен % е 4,19 %, стандартната надбавка е в размер на 4,8 процентни пункта или лихвения процент по кредита е общо 8,99 %. Твърди се,че банката е изпълнила изцяло задълженията да предостави на кредитополучателя договорената сума от 300 000лв.,като кредитът е усвоен на 18.12.2007г. Посочено е,че кредитополучателката е подала молба до банката на 04.11.2013г. с искане кредитът да бъде реструктуриран ,без промяна на срока, с гратисен период за издължаване на главницата-9 месеца и падежно число 20-то число,че банката се е съгласила да реструктурира остатъка по вземането , като на кредитополучателите е дадена възможност за оздравяване на кредитната експозиция с доп.споразумение от 29.11.2013г.С подписаното допълнително споразумение страните са договорили следните промени: гратисен период за издължаване на главницата 9 месеца,без промяна на крайния срок за издължаване на кредита,уговорено е част от непогасената лихва в размер на 5925,96лв.да се капитализира към главницата,а останалата лихва в размер на 2177,31 лв.остава дължима и се изплаща в срок до 36 месеца, падежната дата е променена от 10-то на 20-то число,договореният лихвен процент към датата на сключване на доп.споразумение е 9,99 %,като неразделна част от същото е погасителен план ,подписан от кредитополучателката. Твърди се,че въпреки извършените реструктурирания и предоставения гратисен период , обслужването на задължението е просрочено и към датата на настъпване на предсрочната

изискуемост не са погасени 16 броя погасителни вноски, подробно описани.Ищецът счита,че са настъпили предпоставките на т.20.2, раздел „Отговорност и санкции“ от Общите условия за предоставяне на жилищни и ипотечни кредити ,съгласно които при забава в плащанията над 90 дни кредитът става автоматично предсрочно изискуем и непогасеният остатък се отнася в просрочие.Навеждат се доводи,че за настъпилата предсрочна изискуемост на кредита на кредитополучателя е изпратена нот.покана ,връчена лично на 29.12.2015г.,а счетоводно кредитът е превърнат в предсрочно изискуем на 29.12.2015г.Банката –ищец претендира и неплатени такси в размер на 4066,35лв.,която сума включва 3599,08лв.такса на основание т.12 и т.13 от договора за кредит,такса изискуемост 120лв.на основание т.12 и т.13 от договора от които 6,62лв.за Еконт и 49,20лв.разноски за връчване на нот.покана.;застраховка на обезпечение -347,27лв.на основание т.11 от договора, т.27,т.13.5,т.13.6 и 13.7 от ОУ ,застрахователни полици. Твърди се,че договорът за ипотечен кредит е действителен,подписан е при изрично заявена воля на страните и е породил действие,което важи и за допълнителното споразумение ,като дълга е погасяван в продължение на 7 години.Относно размера на вземането е посочено,че се представя подробно извлечение за движението по заемната сметка.В заключение ищецът моли съда да постанови решение,с което да се признае за установено, че Н. П. Х. дължи на „Банка ДСК“ЕАД сумите,присъдени със заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК №2031/03.05.2016г. и изпълнителен лист №2191/04.05.2016г.,издадени по ч.гр.д.№3108/2016г.по описа на РС Плевен ,претендирани от неизпълнение на договор за кредит, сключен на 17.12.2007г.и допълнително споразумение от 29.11.2013г.,както следва:

-293 844лв.непогасена главница ,ведно със законна лихва върху сумата, считано от 28.04.2016г.до изплащане на вземането;

-58 270,72лв. договорна лихва за периода от 07.06.2014г. до 27.04.2016 г.;

-8437,39лв.санкционна лихва ,дължима за периода от 18.01.2016г.до 27.04.2016г.;

-4066,35лв.такси,от които такса управление 3599,08лв.такса изискуемост 120 лв.,застраховка на обезпечение -3467,27лв.

Претендират се и направените разноски в заповедното производство ДТ-7292,37лв.,юрисконсултско възнаграждение в размер на 7542,37лв.,както и направените разноски в исковото производство ,вкл.ДТ в размер на 7292,37лв.и юрисконсултско възнаграждение в размер на 300лв.

В съдебното заседание на 24.01.2023г.,на което бе даден ход по същество не се е явил представител на банката ищец.От „БАНКА ДСК“АД чрез юрисконсулт С. П. е депозирана молба за разглеждане на делото в отсъствие на представител на дружеството-ищец.

В едномесечния срок по чл.131 ГПК не е постъпил писмен отговор от ответника Н. П. Х..Препис от ИМ и приложенията към нея са изпратени от СГС на ответницата Н. Х.,която е получила лично съдебните книжа на 11.10.2021г./л.157 от делото на СГС/.В депозираното в заповедното производство от Н. Х. възражение по чл.414 ГПК ,същата е посочила,че не дължи изпълнение на вземанията по издадената заповед за изпълнение,че размерът на предявената главница не отчита правените по кредита погашения,в частност намаляването на базовия лихвен процент през периода.Направено е възражение за погасяване по давност на вземанията за договорни и санкционни лихви по кредита,както и за прекомерност на юрисконсултското възнаграждение,като е посочено,че вземането за деловодни разноски е несъответстващо на реалния дълг.В съдебното заседание на 24.01.2023г.ответницата Н. Х. чрез своя пълномощник съпругът й С. Х. моли съда да се произнесе по същество ,като съобрази извършената погасителна вноска в производството по несъстоятелност на „Хранителни стоки-Плевен“АД , с което на практика е продадено обезпечението по кредита.

Окръжният съд като съобрази становищата на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено следното.

Безспорно от приложеното ч.гр.д.№3108/2016г.по описа на
П Р С

установява,че същото е образувано на основание подадено от “БАНКА ДСК“ ЕАД гр.София чрез пълномощника юрисконсулт М. Д. заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 ГПК въз основа на документ-извлечение от счетоводни книги срещу Н. П. Х. от гр.П.. Заявлението е уважено,като ПРС

е издал заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК №2031 от 03.05.2021г.,с която е разпоредено длъжни към Н. П. Х. от гр.П. да заплати на кредитора „БАНКА ДСК“ЕАД гр.София следните суми:**293 844,20лв.** главница,договорна лихва за забава **58 270,72лв.**за периода 07.06.2014. до 27.04.2016г.;санкционираща лихва **8 437,39лв.** за периода 18.01.2016г. до 27.04.2021г.;заемни такси **4066,35лв.**,ведно със законна лихва върху главницата, считано от 28.04.2016г. до изплащане на вземането, както и сумата **7 292,37лв.**деловодни разноси и **7 542,37лв.**за юрисконсултско възнаграждение.

Въз основа на така издадената заповед по чл.417 ГПК и изпълнителен лист е образувано изп.д.№320/2016г. по описа на ЧСИ В. С.,рег.№*.

Предмет на разглеждане в настоящото производство е предявен иск с правно основание чл. 422 във вр.с чл.415 ГПК,положителен установителен иск за установяване съществуване на вземането на банката ищец за сумите,за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по реда на чл.417 ГПК по ч.гр.д. №3108/2016г. по описа на ПРС. От приложеното ч.гр.д.№3108/2016г.по описа на ПРС е видно,че заповедта за изпълнение е издадена на 03.05.2016г.,но с оглед справката по чл.418 ал.5 ГПК от ЧСИ В. С.,същата,ведно с призовката за доброволно изпълнение са връчени на 26.03.2021г. на длъжника Н. Х. чрез нейния съпруг С. Х..В срока по чл.414 ал.2 ГПК,на 07.04.2021г. от длъжника Н. Х. е подадено възражение срещу издадената заповед и на основание чл.415 ал.1 ГПК ПРС е указал на банката-кредитор да предяви иск за установяване на вземането си.Банката- заявител е получила съобщението на съда на 14.07.2021г. Исковата молба е подадена в СГС на 10.08.2021г., като е спазен едномесечния срок по чл.415 ГПК за предявяване на иска.Същият е допустим . В този смисъл е и изготвения от съда проекто-доклад, съгласно определение №1081/21. 07. 2022г.,приет за окончателен в съд.заседание на 25.10.2022г.,по който страните не са направили възражения.

От представените от ищеца писмени доказателства безспорно се установява,че на 17.12.2007г.между „БАНКА ДСК ”ЕАД гр.София като кредитор и Н. П. Х. от гр.П. като кредитополучател е сключен договор за ипотечен кредит ,по силата на който банката е предоставила кредит в размер на 300 000лв.със срок на издължаване на кредита 240 месеца,считано от дата

на неговото усвояване.Страните са договорили гратисен период за издължаване на главницата по кредита от 60 месеца,който гратисен период изтича на 17.12.2012г. Съгласно чл.5 от договора кредитът се погасява чрез посочена разплащателна сметка на кредитополучателя с равни месечни вноски ,съгласно погасителен план.В чл.6 е постигната договореност падежната дата за издължаване на месечните вноски за главница и/или лихва да е 10-то число на месеца. В чл.7 е уговорено,че кредитополучателят заплаща на банката лихва общо в размер на 8,99 %,включваща базов лихвен процент 4,19% към датата на сключване на договора и стандартна надбавка в размер на 4,8 процентни пункта.Съгласно чл.8 кредитът е обезпечен със самостоятелни обекти,собственост на АД“Хранителни стоки-Плевен“,със седалище гр. П., представлявано от изп.директор С. Х.,а именно:склад №4 с площ от 256,61 кв.м.и склад №5 с площ от 364,21 кв.м. от мазата на централен разпределителен склад,за които имоти е учредена договорна ипотека с акт №*,том *,дело №*Г.,вписана в СВ Плевен.

Съгласно първоначално подписания погасителен план и уговорения гратисен период от 60 месеца за изплащане на главницата,за периода 18.12.2007г.до 10.12.2012г. месечната вноска е в размер на 2 247,50лв.,с които се погасява само и единствено лихвата по кредита,а считано от 10.01. 2013г. месечната вноска е в размер на 3041,02лв.,като за всяка вноска е отразено каква част от главницата и от лихвата се погасява.

Няма спор,че въз основа на депозирана от ответницата Н. Х. молба от 04.11.2013г.за реструктуриране на кредита,между страните на 29.11.2013г.е сключено допълнително споразумение към договора за кредит. Съгласно допълнителното споразумение страните са договорили гратисен период за издължаване на главницата по кредита от 9 месеца,считано от първата падежна дата след подписване на доп.споразумение.В чл.2 е постигната договореност част от начислената към 22.11.2013г.редовна лихва в размер на 8 103,27лв.,а именно сумата 5 925,96лв.да се капитализира към главницата по кредита,а оставащата лихва в размер на 2 177,31лв.остава дължима и ще бъде заплатена от кредитополучателя в срок от 36 месеца, считано от датата на подписване на доп.споразумение.Съгласно чл.4 от доп.споразумение лихвата по кредита е увеличена и става 9,9 % .Въз основа на допълнителното споразумение е подписан нов погасителен план на 29.11.2013г.,съгласно

който за период от 9 месеца,от 20.12.2013г.до 20.08.2014г. месечната погасителна вноска е в размер на 2 497,50лв.,включваща само лихва,а считано от 20.09.2014г.месечната вноска е в размер на 3 410,10лв.,като за всяка ежемесечна вноска е отразено каква е частта на погасяваната главница и на погасяваната лихва.

Няма спор с оглед представените писмени доказателства,че преди депозирание на заявлението по чл.417 ГПК на 28.04.2016г.,банката е обявила кредита за предсрочно изискуем.С нотариална покана „БАНКА ДСК“ЕАД гр.София е уведомила кредитополучателя Н. Х.,че обявява кредита за предсрочно изискуем ,поради забава в погасяване на задълженията. Нотариалната покана,съдържаща волеизявлението на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем е връчена на длъжника Н. Х. чрез нотариус С. И. на 29.12.2015г.

От представените в хода на делото писмени доказателства-платежно нареждане от 05.01.2022г.,с което в полза на ищеца“БАНКА ДСК“ е преведена сумата 221 400лв./л.57/,както и от изисканите и приети заверени преписи от документи,приложени по т.д.№28/2015г. по описа на ПОС/л.97-117/, касаещо производството по несъстоятелност на „Хранителни стоки-Плевен“АД, безспорно се установява,че ипотекираните имоти в полза на банката, собственост на „Хранителни стоки-Плевен „АД , представляващи обезпечение на чужд дълг,а именно за задължението на Н. Х. по процесния договор за ипотечен кредит са продадени от синдика по т.д.№28/2015г.В производството по несъстоятелност по т.д.№28 /2015г.по описа на ПОС синдикът е изготвил частична сметка за разпределение на постъпилите суми, съгласно която по т.15 сумата 221 400лв.е запазена за кредитора „Банка ДСК“АД по чл.717н ТЗ и е предадена за погасяване на вземанията на банката по договор за ипотечен кредит от 17.12.2007г,при условията на чл.717н ал.3 ТЗ. Изготвената от синдика частична сметка за разпределение е одобрена от съда с определение №260373/01.11.2021г.по т.д.№28/2015г.по описа на ПОС,влязло в сила на 08.11.2021г.На 30.12.2021г.от „Банка ДСК“АД ,като обезпечен кредитор е депозирана молба до съда по несъстоятелността по чл.717н ТЗ с искане одобрената сума по сметката за разпределение в размер на 221 400лв.да бъде преведена по посочена сметка на банката.Към молбата на банката е представен процесния договор за кредит ,сключен на

17.12.2007г., както и изпълнителния лист, издаден на основание заповедта по чл.417 ГПК по ч.гр.д. №3108/2016г. по описа на ПРС. На 05.01.2022г. с платежно нареждане от същата дата синдикът на „Хранителни стоки-Плевен“ АД в несъстоятелност е превел горепосочената сума в полза на „Банка ДСК“ АД. От така представените доказателства категорично се установява, че с извършения превод на сумата 221 400 лв. частично е погасено задължението по процесния договор за ипотечен кредит, сключен на 17.12.2007г. с Н. Х., чрез продажба на обезпечението, респ. на ипотекираните в полза на банката имоти. Въпреки извършеното плащане на сумата от 221 400 лв., банката-ищец не е уведомила ЧСИ В. С. по образуваното изп.д. №320/2016г. за постъпилите суми, с които частично е погасено задължението на длъжника Н. Х.. На 10.03. 2022г., 2 месеца след превода на горепосочената сума ЧСИ В. С. по изп.д. №320/2016г. е изпратил запорно съобщение до длъжника Н. Х. /л.90/, съгласно което общия размер на дълга е 604 874,20 лв., от които главница 293 844,20 лв., което налага извода, че ЧСИ не е уведомен и по висящото изп.дело частичното погасяване на дълга не е отразено.

Спорни са въпросите установено ли е по основание и размер вземането на банката-ищец, настъпили ли са предпоставките на чл.20.2 от Общите условия за обявяване на целия кредит за предсрочно изискуем, дължи ли ответницата сумите, за които е издадена заповед по чл.417 ГПК от ПРС по ч.гр.д. №3108/2016г., съдържа ли договора за кредит нищожни и неравноправни клаузи.

Ответницата Н. Х. като кредитополучател безспорно има качеството на потребител по смисъла на §13, т.1 от ДР на ЗЗП, тъй като договорът за ипотечен кредит е сключен от нея като физическо лице и няма данни отпуснатия кредит да е предназначен за извършване на търговска или професионална дейност. За ипотечните кредити, сключени след 01.01.2017г. намира приложение Закона за кредитите на недвижими имоти на потребители, обн. ДВ, [бр. 59](#) от 29.07.2016 г. в сила от 1.01.2017 г. Съгласно §4 от ПЗР на ЗКНИП този закон не се прилага за договори за кредит за недвижими имоти, сключени с потребители преди датата на влизането му в сила, с изключение на чл.41. Ипотечния кредит е сключен на 17.12.2007г., преди влизане в сила на ЗКНИП, не е налице изключението по чл.41-предсрочно

погасяване на кредита, поради което разпоредбите на ЗКНИП не намират приложение в конкретния случай. По отношение на процесния договор за кредит не намира приложение и Закона за потребителския кредит, в сила от 12.05.2010г., приет 3 години след сключване на договора. С оглед качеството си на потребител ответницата като кредитополучател се ползва от закрилата на специалния Закон за защита на потребителите, в сила от 10.06. 2006г. Императивната норма на чл.7 ал.3 ГПК задължава съда служебно да следи за наличие на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител. Независимо, че ответницата не е депозирала писмен отговор в срока по чл.131 ГПК и не е направила възражения за наличие на нищожни и неравноправни клаузи, съдът следва да се произнесе по тези въпроси.

Съгласно чл.2 от сключеното между страните на 29.11.2013г. допълнително споразумение е постигната договореност от начислената до 22.11.2013г. редовна лихва в размер на 8 103,27лв., сумата 5 925,96лв. да се капитализира към главницата. Тази клауза е нищожна, като противоречаща на закона-чл.10 ал.3 ЗЗД и не поражда действие. Категорична и непротиворечива е практиката на ВКС, че уговорката в допълнителни споразумения към договор за кредит за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихви, върху които се начислява възнаградителна лихва, представлява анатоцизъм по см. на чл. 10, ал. 3 ЗЗД, който е допустим само при уговорка между търговци на основание чл. 294, ал. 1 ТЗ, каквото качество кредитополучателят няма. Клаузата е нищожна, доколкото олихвяване на просрочени лихви не е допустимо от закона, освен при изрично предвиден в наредба на БНБ ред и механизъм. В този смисъл са решение на ВКС №66/29.07.2019г. по т.д. №1504/2018г. II т.о., ТК; решение на ВКС №30/20. 05. 2020г. по т.д. №739/2019г., I т.о., ТК; решение на ВКС №112/28.10.2020г. по т.д. №2029/2019г., I т.о., ТК.

Съдът приема, че клаузата на чл.4 от допълнителното споразумение от 29.11.2013г., с която лихвеният процент едностранно е увеличен от банката на 9,99%, при първоначално договорен лихвен процент 8,99 % при сключване на договора е неравноправна и спрямо тази клауза изключението на чл.144 ал.2, т.1 ЗЗП не е приложимо. Тази уговорка е във вреда на потребителя, същата не отговаря на изискването за добросъвестност, съгласно чл.143 ЗЗП и води до значително неравновесие между правата и задълженията на

търговеца и кредитополучателя като потребител на банкова услуга. Последователна е практиката на ВКС относно това кога намират приложение изключенията по [чл. 144, ал. 2, т. 1](#) и [ал. 3, т. 1 ЗЗП](#). За да се приложи изключението по чл.144 ал.2,т.1 ЗЗП за промяна на лихвения процент,следва да е налице основателна причина за промяната от страна на доставчика на финансови услуги,за тази промяна другата страна следва да е уведомена и на потребителя да бъде предоставена възможност да прекрати договора.За да бъде приложено изключението по чл.144 ал.3,т.1 ЗЗП следва да са налице външни и независещи от търговеца фактори,които са извън контрола на доставчика на финансови услуги.В този смисъл са [решение на ВКС № 424/2.12.2015 г. по гр. д. № 1899/2015 г. , III г. о.](#);решение на ВКС №95/13.09.2016г. по т. д. № 240/2015 г., II т. о., [решение на ВКС № 205/7.11.2016 г. по т. д. № 154/2016 г. на ВКС, I т. о.](#), [решение № 165/2.12.2016 г. по т. д. № 1777/2015 г. на ВКС, I т. о.](#);решение на ВКС №231/06.03.2018г.по т.д.№875/2017г.,Iт.о.,ТК. и др.Становището на ВКС в цитираната съдебна практика е,че и в двата случая е необходимо методът за индексирание и промяна на цените да е описан по ясен и недвусмислен начин и потребителят да е получил достатъчно конкретна информация как търговецът може да промени едностранно цената. Методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа конкретно разписана изчислителна процедура, която да сочи вида, количествените изражения и относителната тежест на всеки от отделните компоненти и не може клаузата да съдържа само изброяване на обективните фактори за възникване на правото на изменение, за да може потребителят да направи прогноза или самостоятелни изчисления, т. е. да предвиди икономическите последици от сключването на договора. Прието е,че методиката за изчисление на лихвата, респ. на БЛП , също е елемент от договора за кредит, а информацията за компонентите трябва да е публично достъпна.

В същия смисъл е и решение на ВКС №378/28.03.2019г.по т.д. №2775/2017г.,II т.о.,ТК ,в което е прието,че уговорката в договор за банков кредит,предвиждаща възможност на банката за едностранна промяна на договорения лихвен процент въз основа на непредвидено в самия договор основание и когато такова договорено изменение не е свързано с обективни обстоятелства, които са извън контрола на доставчика на услугата, е неравноправна с оглед общата дефиниция на [чл. 143 ЗЗП](#). Когато

потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, метода, по който кредитодателят може едностранно да промени цената на доставената му финансова услуга, както и когато методологията, създадена от банката - кредитор, например с нейни вътрешни правила, не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна по смисъла на общата дефиниция за неравноправна клауза по [чл. 143 ЗЗП](#), за да е приложимо правилото на [чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП](#).

В процесния договор за ипотечен кредит и общите условия към него липсват указания относно методиката, по която банката изчислява базовия лихвен процент, съответно определения лихвен процент по конкретния договор. Едва в хода на исковото производство, на основание дадени от съда указания ищецът с молба от 24.10.2022 г. е посочил как е изменян и формиран БЛП за процесния период, но тези обстоятелства не са били известни на ответницата кредитополучател, както при подписване на основния договор, така и при сключване на доп. споразумение. В договора, общите условия и сключеното допълнително споразумение няма данни на каква база е увеличен лихвения процент върху кредита, поради което не може да се установи дали увеличението се дължи на основателна причина по смисъла на чл. 144 ал. 2, т. 1 ЗЗП или на фактори, извън контрола на банката, доставчик на финансовата услуга по смисъла на чл. 144 ал. 3, т. 1 ЗЗП. Изменението на лихвения процент, който от 8,99 % е увеличен на 9,99% не е обвързано с конкретни обективни показатели, поради което не може да се счете, че кредитополучателят е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, по който банката може едностранно да промени цената на предоставената финансова услуга. Липсват каквито и да било критерии, по които банката може да увеличава възнаградителната лихва и да променя размера на договорените анюитетни вноски. По тези съображения съдът приема, че клаузата на чл. 4 от допълнителното споразумение, с която е увеличен размера на лихвения процент на 9,99% е неравноправна. Не са ангажирани доказателства, тежестта за което е върху ищеца тази клауза да е индивидуално уговорена. Възнаградителната лихва следва да се определи на база първоначалния договор за кредит в размер на 8,99 %.

Съгласно чл. 146 ал. 5 ЗЗП наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, не води до неговата нищожност, ако договорът може

да се прилага и без тези клаузи .С изключение на нищожната клауза от доп.споразумение за капитализиране на лихвата към главницата и неравноправната клауза за увеличение на лихвения процент,в останалата част договорът за ипотечен кредит е действителен и между страните е възникнало валидно облигационно отношение по договор за ипотечен кредит, сключен на 17.12.2007г.

За определяне размера на дължимите суми са назначени две съдебно-икономически експертизи-първоначална и допълнителна.В първото заключение на ВЛ Т. И. са дадени отговори на поставените от ищеца въпроси.Съгласно това заключение,което не е оспорено от страните кредитът е усвоен изцяло като сумата от 300 000лв.е преведена от банката на кредитополучателя на 18.12.2007г.За погасяване задълженията по договора са постъпили суми общо в размер на 203 329,82лв.,с които са погасени главница 6155,80лв.,договорна лихва -195 448,19лв.;наказателна лихва - 33,79лв.,такса управление 1500лв.и заемна такса 102,04лв.Изцяло са погасени вноските с падежи до 20.08.2014г.,а вноската с падеж 20.09.2014г.е погасена частично , като е останала непогасена главница в размер на 682,84лв.Видно от експертизата последното плащане по процесния договор е извършено на 22.12.2014г. от Н. Х. на сума в размер на 2 697,72лв.,с която е погасена главница в размер на 229,84лв.,договорна лихва 2462,82лв.и 5,06лв.наказателна лихва. Към датата на предсрочната изискуемост 18.01.2016г.са налице общо 16 броя непогасени вноски с падежи от 20.09.2014г.до 20.12.2015г. на стойност 52 992,30лв.,от които главница 13 839,95 лв.и лихва 39 159,35 лв.,като непогасените вноски са описани и индивидуализирани в табличен вид. Към датата на подаване на заявлението - 28.04.2016г.има 21 непогасени вноски с падежи от 20.09.2014г.до 20.04.2016г на стойност 67 683,08лв.,от които главница 17 515,64лв.и лихва 50 167,44лв.,също посочени в табличен вид. Съгласно първоначалното заключение дължимите суми към датата на депозиране на заявлението- 28.04.2016г. са както следва :главница 293 844,20лв.;договорна лихва 58 270,72лв.за периода 20.09.2014г.-27.04.2016г, накзателна лихва 8 437,39лв.за периода 22.12.2014г.до 27.04.2016г.и такси в размер на 4066,35лв.,от които такса управление 3599,08лв.,такса изискуемост 120 лв.и застраховка обезпечение 347,27лв.Така посочените суми са идентични със сумите,за които е издадена заповедта по чл.417 ГПК.

Съгласно чл.20.2 от Общите условия при забава в плащанията на главница и/или лихва над 90 дни целият остатък от кредита става предсрочно изискуем и се отнася в просрочие. Установи се от приетата икономическа експертиза, че от страна на ответницата кредитополучател е налице неизпълнение на задълженията по договора и същата се явява неизправна страна. Погасени са изцяло вноските с падежи до 20.08.2014г., частично е погасена вноската с падеж 20.09.2014г., а последното плащане по процесния договор е от 22.12.2014г., като за периода 20.09.2014г. до 20.12.2015г. има 16 непогасени вноски. Това неизпълнение е обусловило правото на кредитора да направи кредита предсрочно изискуем. Настъпили са обективните предпоставки на чл.20.2 от Общите условия-забава в плащанията на главница и /или лихва повече от 90 дни. Банката-ищец надлежно е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, като изявлението на кредитора, обективизирано в нотариална покана е надлежно връчено на ответницата на 29.12.2015г. чрез нотариус С. И., преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл.417 ГПК с дата 28.04.2016г. Съдът приема, че предсрочната изискуемост е настъпила на 29.12.2015г., когато волеизявлението на банката-кредитор да обяви целия кредит за изцяло и предсрочно изискуем е достигнало до кредитополучателя и е породило своето действие, поради което цялото задължение за главница, наказателна лихва за просрочие, договорна лихва, такси и застраховки е станало изискуемо. Обстоятелството, че в счетоводната документация на банката за настъпилата предсрочна изискуемост е отразена датата 18.01.2016г. не обуславя други изводи. В този смисъл са и дадените разяснения в т.18 от ТР №4/18. 06.2014г. на ОСГТК на ВКС по тълк.д. №4/2013г.

При настъпила предсрочна изискуемост, съгласно т.2 от ТР №3/27.03. 2019г. на ОСГТК на ВКС по т.д. №3/2017г. вземането на кредитора се определя в размер на непогасения остатък от главницата и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост. В мотивите към ТР е възприето становището, че уговорената в договора възнаградителна лихва не се дължи след настъпване на предсрочната изискуемост и по аргумент на противното същата е дължима до датата на предсрочната изискуемост. Съгласно мотивите към т.2 от ТР при предсрочната изискуемост договорът се изменя в частта за срока за изпълнение на задължението за връщане на предоставената парична

сума, като се преобразува от срочен в безсрочен. Прието е, че при настъпване на предсрочна изискуемост отпада занапред действието на погасителния план, ако страните са уговорили заемът/кредитът да се връща на вноски, че уредбата на предсрочната изискуемост по договора за банков кредит в чл. 432, ал. 1 ТЗ е изрична относно размера на вземането на кредитора - "предсрочно връщане на сумата по кредита" и изключва заплащането на възнаграждение в размер на уговорените за срока на договора лихви.

В конкретната хипотеза видно от извлечението от счетоводните книги на банката, въз основа на което е издадена заповедта по чл. 417 ГПК, а и от петитума на иска се установява, че банката е начислила както договорна лихва, така и санкционираща/наказателна/лихва за периода след настъпване на предсрочната изискуемост, а именно от 18.01.2016г. до датата на депозиране на заявлението 28.04.2016г., което налага да се преизчисли размера на договорната и на наказателната лихва до датата на предсрочната изискуемост 29.12.2015г.

На това основание и поради наличието на нищожни и неравноправни клаузи на ВЛ бе поставена допълнителна задача да определи размера на задължението, без да се капитализира лихвата към главницата, при лихвен процент 8,99%, съгласно първоначалния договор, при дата на предсрочната изискуемост 29.12.2015г., като се съобрази и извършеното в хода на процеса плащане на сумата 221 400 лв., постъпила от продажбата на обезпечението. От допълнителното заключение на ВЛ Т. И., което като неоспорено съдът кредитира изцяло се установява, че с платените по кредита суми общо в размер на 203 239,82 лв. са погасени вноски до 20.03.2015г., като към датата на предсрочната изискуемост 29.12.2015г. има непогасени 10 вноски, а към 28.04.2016г./датата на депозиране на заявлението по чл. 417 ГПК/ непогасените вноски са 14 броя. Към датата на предсрочната изискуемост 29.12.2015г., без капитализация с лихвен процент 8,99%, наказателна лихва 18,99% непогасената част от задължението е както следва: главница 281 410,90 лв., договорна лихва в размер на 28 825,51 лв. за периода 20.11.2014г.-20.12.2015г., непогасена годишна такса управление - 600 лв., непогасена наказателна лихва в размер на 2 405,59 лв. за периода 27.11.2014г.-29.12.2015г./18,99%/. Съгласно доп. заключение с постъпилата сума от 221 400 лв. на 05.01.2022г. е погасена част от дължимата главница. В устните си обяснения в съдебното

заседание на 13.12.2023г.ВЛ посочи,че писмено от банката ѝ е отговорено ,че сумата от 221 400лв.е отнесена изцяло за погасяване на главницата.Това плащане в хода на процеса следва да бъде съобразено с оглед разпоредбата на чл.235 ал.3 ГПК, като постъпилата сума се приспадне от дължимата главница,така както е осчетоводено при банката.Непогасената част от главницата е в размер на 60 010,90лв. /281 410,90лв-221 400лв./.

Искът по чл.422 ГПК е основателен,доказан и следва да бъде уважен до горепосочените размери.С възражението си по чл.414 ГПК ответницата е направила възражение за погасяване по давност на вземанията за договорни и санкционни лихви.Това възражение е неоснователно.Цялото задължение по кредита-главница,договорна и наказателна лихва е станало изискуемо на 29.12.2015г.,когато е настъпила предсрочната изискуемост.От този момент съгласно чл.114 ЗЗД започва да тече давността .От 29.12.2015г.до 28.04.2016г., когато е депозирано заявлението по чл.417 ГПК и от който момент искът по чл.422 ГПК се счита предявен,не е изминал период от 3 години по смисъла на чл.111,б.“в“ЗЗД,поради което вземането на банката ищец за договорна и наказателна лихва не е погасено по давност.

По изложените съображения съдът намира,че искът с правно основание чл.422 ГПК е частично основателен и следва да се уважи като се признае за установено,че ответницата Н. Х. дължи на „Банка ДСК“АД следните суми:главница 60 010,90лв.,ведно със законна лихва върху сумата ,считано от датата на подаване на заявлението 28.04.2016г.до окончателното ѝ изплащане; договорна лихва в размер на 28 825,51лв.за периода 20.11.2014г.20.12.2015г., наказателна лихва в размер на 2 405,59лв.за периода 27.11.2014г.-29.12.2015г., както и непогасена годишна такса управление в размер на 600лв.,за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл.417 ГПК от ПРС №2031/03.05.2016г.по ч.гр.д.№3108/2016г.по описа на същия съд.

В останалата си част за разликата над 60 010,90лв.до 293 844,20лв.искът по чл.422 ГПК относно претендираната главница е неоснователен и следва да се отхвърли.Неоснователен е иска и в частта за претендираната договорна лихва за разликата над 28 825,51лв.до 58 270,72лв.,както и за периодите от 07.06.2014г.до 20.11.2014г.и от 29.12.2015г.до 27.04.2016г.От обясненията на ВЛ И. в съд.заседание на 13.12.2022г.се установи,че законната лихва върху главницата за периода от предсрочната изискуемост 29.12.2015г.до 28.04.

2016г. е в размер на 9 223,99лв.Този размер на законната лихва е дължим , но не следва да се присъжда,тъй като съдът би излязъл извън рамките на заявения петитум.С ИМ не се претендира присъждане на тази законна лихва,а само договорна лихва и наказателна лихва ,същевременно не е направено изменение на иска в тази му част.Като неоснователен следва да се отхвърли иска в частта за претендираната санкционираща/наказателна лихва за разликата над 2 405,59лв.до 8 437,39лв.,както и за периода от 18.01.2016гдо 27.04.2016г.и в частта за разликата над 600лв.до 4066,35лв.такси за управление на кредита.

За исковото производство ищецът е направил разноски общо в размер на 8492,37лв., от които внесена ДТ по сметка СГС в размер на 7292,37лв.,разноски за ВЛ в размер на 900лв.и 300лв.претендирано с ИМ юрисконсултско възнаграждение.Ответницата е направила разноски в размер на 300лв.за ВЛ. При този изход на процеса и на осн.чл.78 ал.1 ГПК ответницата следва да заплати на ищеца деловодни разноски,съобразно уважената част от иска в размер на 2 139,10лв. На осн.чл.78 ал.3 ГПК ищецът дължи на ответницата деловодни разноски в размер на 224,43лв.съобразно отхвърлената част от иска. По компенсация,съобразно уважената и отхвърлената част от иска ответницата следва да заплати на ищеца деловодни разноски в размер на 1 915лв.

В заповедното производство са присъдени разноски в размер на внесената ДТ от 7292,37лв.и юрисконсултско възнаграждение в размер на 7 542,37лв.С депозираното по реда на чл.414 ГПК възражение срещу заповедта,длъжникът Н. Х. е направила възражение за прекомерност на юрисконсултското възнаграждение.Това възражение е основателно.Присъденото възнаграждение за юрисконсулт за депозираното заявление по чл.417 в размер на 7 542,37 е прекомерно и в пъти надвишава минималния размер на дължимото възнаграждение.В заповедното производство не се провеждат открити заседания,заявителят попълва само и единствено заявление,бланка по образец.Няма законово основание в това производство да се присъжда юрисконсултско възнаграждение ,каквото е дължимо на прц.представител в едно исково производство.Юрисконсултското възнаграждение на основание чл.78 ал.5 ГПК следва да бъде намалено до мин.размер от 50лв.към датата на

депозиране на заявлението 28.04.2016г.С оглед намаляване на възнаграждението направените от ищеца разноси в заповедното производство са общо в размер на 7342,37лв./ДТ 7292,37лв.и юрисконсултско възнаграждение 50лв./Тези разноси също следва да бъдат редуцирани, съобразно уважената част от иска и за заповедното производство ответницата дължи на ищеца разноси в размер на 1849,43лв.

Водим от горното , Окръжният съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл.422 ГПК ,че Н. П. Х.,ЕГН ***** от гр.П.,ул.“Н.Б.“ №*, ет.*, ап.* **ДЪЛЖИ** на „БАНКА ДСК“ АД,гр.София ,ЕИК ***,със седалище и адрес на управление гр.София, ул. “Московска“№19, представлявано от Д. Н.-И. и Ю.Г. изп.директори следните суми : **главница 60 010,90лв.**,ведно със законна лихва върху сумата , считано от датата на подаване на заявлението 28.04.2016г.до окончателното й изплащане ;**договорна лихва в размер на 28 825,51лв.**за периода 20.11.2014г.-20.12.2015г.;**наказателна лихва в размер на 2 405,59лв.** за периода 27.11.2014г.-29.12.2015г.; **600лв.**непогасена годишна такса управление , представляващи непогасени задължения по договор за ипотечен кредит от 17.12.2007г. и допълнително споразумение към него от 29.11.2013г., обявен за предсрочно изискуем,за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК от ПРС №2031/03.05.2016г.по ч.гр.д.№3108/2016г.по описа на същия съд.

ОТХВЪРЛЯ предявения на основание чл.422 ГПК иск от „БАНКА ДСК“ АД,гр.София ,ЕИК ***,със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Московска“№19,представлявано от Д. Н.-И. и Ю.Г. срещу Н. П. Х.,ЕГН ***** от гр.П., ул.“Н.Б.“№*,ет.*, ап.* в останалата му част за следните суми:

- за разликата над 60 010,90лв.до 293 844,20лв.относно главницата;

-за разликата над 28 825,51лв.до 58 270,72лв.,както и за периодите от 07.06.2014г.до 20.11.2014г.и от 29.12.2015г.до 27.04.2016г.относно

договорната лихва;

-за разликата над 2 405,59лв.до 8 437,39лв.,както и за периода от 18.01.2016г. до 27.04.2016г.относно санкциониращата/наказателна лихва;

-за разликата над 600лв.до 4066,35лв.такси за управление на кредита
КАТО НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА на осн.чл.78 ал.1 и ал.3 ГПК Н. П. Х., ЕГН ***** от гр.П.,ул.“Н.Б.“№*,ет.*, ап.* **ДА ЗАПЛАТИ** на „БАНКА ДСК“ АД,гр.София ,ЕИК ***,със седалище и адрес на управление гр.София, ул. “Московска“№19,представявано от Д. Н.-И. и Ю.Г. изп.директори деловодни разноски за исковото производство,по компенсация,съобразно уважената и отхвърлената част от иска в размер **на 1 915лв.**

ОСЪЖДА Н. П. Х., ЕГН ***** от гр.П., ул.“Н.Б.“№*,ет.*, ап.* **ДА ЗАПЛАТИ** на „БАНКА ДСК“ АД, гр.София ,ЕИК ***,със седалище и адрес на управление гр.София, ул. “Московска“№19,представявано от Д. Н.-И. и Ю.Г. изп.директори деловодни разноски за заповедното производство в размер **на 1849,43лв.**,съобразно уважената част от иска.

Решението подлежи на обжалване пред Великотърновски Апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Плевен: _____